

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
tř. Kpt. Jaroše 7, 604 55 Brno

Doručeno datovou schránkou

Praha, 21. listopadu 2016

Věc: Podnět k prošetření, zda nedošlo k uzavření zakázané dohody mezi soutěžiteli

Vážení,

obracíme se na Vás s následujícím podnětem k zahájení řízení o prošetření, zda nedošlo k uzavření zakázané dohody mezi soutěžiteli:

- 1. CENTROPOL ENERGY, a.s.**
IČO: 25458302
Vaníčková 1594/1,
400 01 Ústí nad Labem
(Dále jen "Centropol")
- 2. E.ON Česká republika, s.r.o.**
IČO: 25733591
F. A. Gerstnera 2151/6,
370 49 České Budějovice
(dále jen "E.ON")

Podle našeho přesvědčení výše zmínění soutěžitelé nepostupují v souladu se zákonem č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (dále jen „ZOHS“) a dopouští se správního deliktu podle § 22a ZOHS.

I.

Zmínění soutěžitelé se střetávají mimo jiné na trhu s energetickými produkty organizovaným Českomoravskou komoditní burzou Kladno (dále jen "Burza Kladno"). Obchody na Burze Kladno se ve vztahu k veřejným zadavatelům podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen "ZZVZ") neřídí pravidly pro zadávání veřejných zakázek podle ZZVZ. Důvodem je výjimka ze ZZVZ pro Komoditní burzy na základě § 64 písm. c) ZZVZ, která vychází ze Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2014/24/EU (dále jen "směrnice").

Konkrétně jde o výjimku podle čl. 32 odst. 2 písm. c):

Jednací řízení bez uveřejnění může být použito pro veřejné zakázky na stavební práce, dodávky a služby v následujících případech:

pro dodávky nabízené a nakupované na komoditních burzách.

K tomuto článku se v důvodech pro přijetí směrnice v bodě 50., poslední věta píše:

Dále není zadávací řízení účelné, pokud se dodávky nakupují přímo na komoditním trhu, a to včetně obchodních platforem pro komodity, jako jsou zemědělské produkty a suroviny, a energetických burz, kde jsou tržní ceny přirozeně zajištěny regulovanou mnohostrannou obchodní strukturou, jež je podrobena dohledu.

V zásadě totožné ustanovení obsahoval zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, resp. i směrnice 2004/18/ES v čl. 31 odst. 2 písm. c).

Podle údajů z analýzy provedené společností EconLab, z.s. ze dne 12. 7. 2016 názvem "Využívání komoditních burz pro veřejné zakázky na nákup elektrické energie v ČR" (dále jen "Studie", viz příloha) vyplývá, že v České republice se poptávka po soutěžení zejména elektrické energie veřejnými zadavateli v posledních letech značně zvýšila. Konkrétně je tak skrze komoditní burzy, a tedy pomocí výjimky ze směrnice, obchodováno téměř 70% všech veřejných zakázek na dodávky elektrické energie v nominální hodnotě cca 8 mld. Kč ročně. Drtivou většinu takových obchodů pak zprostředkuje právě Burza Kladno (více na www.cmkbk.cz).

Cílem Studie bylo srovnání stupně konkurence a rizik kartelových dohod u nákupů na komoditních burzách oproti běžným otevřeným řízením podle ZZVZ. Studie se zaměřila větší částí právě na Burzu Kladno, neboť na této burze se odehraje řádově 90% nákupů ze všech komoditních burz na trhu energetickými produkty.

II.a

Jedním ze závěrů Studie je i vysoké riziko uzavřené zakázané dohody podle § 3 odst. 2 písm. c) ZOHS, tedy kartelové dohody dvou soutěžitelů o rozdělení trhu. Těmito podezřelými soutěžiteli a tedy potenciálními účastníky kartelové dohody jsou Centropol a E.ON.

Podle zjištění Studie (str. 9 a 10) panuje značný rozdíl mezi soutěženími v otevřených řízeních podle ZZVZ a obchodech na Burze Kladno. Zatímco v otevřených řízeních se objevuje celkem 5 dodavatelů s největším podílem na trhu energetických produktů v jednotlivých krajích ČR, v případě Burzy Kladno je výsledek podstatně odlišný. Zde jsou dominantními dodavateli ve všech krajích ČR pouze společnost Centropol a společnost E.ON.

Na faktu, že existují pouze dva dominantní soutěžitelé, samo o sobě není nic nezákonného. Naše podezření však silně narůstá v souvislosti se skutečností, že tito dva soutěžitelé si v jednotlivých krajích, ve kterých je jeden z nich dominantním dodavatelem, navzájem téměř nekonkurují.

Podle našeho názoru je zde tedy silné riziko existence zakázané dohody mezi soutěžiteli Centropol a E.ON.

II.b

Naše podezření dále umocňuje samotná Burza Kladno. V České republice upravuje fungování komoditních burz zákon č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách (dále jen "ZKB"). Podle tohoto zákona vykonává nad komoditními burzami dozor "burzovní komisař" (§ 33 odst. 2 ZKB), kterého jmenuje v případě energetických burz Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále jen "MPO"). Burzovní komisař pak spolupracuje na výkonu dozoru s Českou národní bankou (§ 34 ZKB).

Podle našeho názoru je však dozor nad provozováním komoditních burz pouze velmi formální, neboť burzovní komisař kontroluje pouze soulad vnitřního nastavení burzy se ZKB. Zákon již např. nehovoří o podmínkách udělování vstupenek na trh či jejich ne/diskriminačnosti. Samotný ZKB tedy nezaručuje kvalitní, nediskriminační a férové fungování trhu na komoditní burze.

Ani vnitřní nastavení fungování burzy nezaručuje, že by byly splněny podmínky kvalitního dohledu a regulace. Samotné vnitřní nastavení Burzy Kladno (viz Statu dostupný zde: <https://www.cmkbk.cz/zpravy/statut/>) totiž odráží soukromoprávní povahu Burzy Kladno. Nejvýznamnější vliv na nastavení vnitřních předpisů, na jmenování členů výborů a Rozhodčího soudu při Českomoravské komoditní burze Kladno, resp. na udělování vstupenek na Burzu Kladno má Burzovní komora, což je statutární a řídicí orgán Burzy Kladno. MPO jmenuje třetinu členů Burzovní komory (§ 11 odst. 2 zákona). Burzovní komora je tak tvořena pouze šesti členy Burzy Kladno (tzn. zakladatelé burzy a schválení burzovní

dohodci) a třemi zástupci státu. Zástupci státu však nemají v Burzovní komoře žádné privilegované postavení a mohou tak být snadno přehlasováni. Vnitřní poměry v Burze Kladno, stejně jako potenciální okruh dodavatelů proto mohou být značně ovlivněny pouze úzkým okruhem osob majících osobní zájem na zisku Burzy Kladno.

Česká národní banka je dále povinna vykonávat dohled nad provozováním regulovaného trhu a mnohostranného obchodního systému burzou, a to podle zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu. Z veřejných výstupů České národní banky nelze zjistit, jak je dohled nad komoditními burzami vykonáván, resp. zda již byl vůbec proveden. Máme tedy silné podezření, že ani tento dohledový orgán není ve vztahu k Burze Kladno jakkoli účinný, což z našeho pohledu lze snadno ilustrovat právě nad skladbou vítězných dodavatelů na trhu energetických produktů.

Z našeho pohledu je tedy značně diskutabilní, zda samotné nastavení Burzy Kladno, na které se ročně uzavřou obchody za bezmála 8 mld. Kč, nenahrává vzniku zakázaných dohod mezi potenciálními dodavateli, kteří již disponují vstupenkou na burzu. Panují totiž značné pochybnosti o tom, za jakých okolností jsou právě vstupenky na Burzu Kladno vydávány. K tomu blíže např. v reportáži zde: <http://bit.ly/2eChFxN>. Pro úplnost zároveň přikládáme i reakci Burzy Kladno na reportáž zde: <http://bit.ly/2fuCNVZ>.

III.

Výkon dohledu nad dodržováním zákona o ochraně hospodářské soutěže je v kompetenci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Z výše uvedených důvodů podáváme podnět k přezkoumání činnosti soutěžitelů na trhu s energetickými produkty na Burze Kladno. Zároveň navrhuje, aby Úřad pro ochranu hospodářské soutěže učinil opatření k nápravě resp. rozhodl o uložení pokut Soutěžitelům podle § 22a ZOHS za účelem obnovení účinné hospodářské soutěže na trhu energetických produktů Burzy Kladno..

Zároveň zdvořile žádáme o sdělení, jakým způsobem byl z Vaší strany tento podnět vyřízen.

S pozdravem

Oživení, o. s.
Mgr. Martin Kameník, předseda sdružení

Příloha:

- Studie EconLab, z.s.